

Estonia kammersaalis otsivad kolm meest vastuseid rasketele küsimustele

„Eesti Päevaleht“, 21. II '08

FOTO: MARKO MUMM

UUS TEATRI

Estonia lavastus 1939. aasta sündmustest Eestis on pigem kuulde- kui vaatemäng.

Kristi Eberhart

kristi.eberhart@epl.ee

“President 1939” on Katri Aaslav-Tepandi kolmas draamalaavastus Estonia teatris “Teatriromansi” (2004) ja “Juuditi” (2006) järel. Ehkki “Presidendis” on vaatamata headele näitlejatöödele ja huvitavale tekstimaterjalile rohkem kuulde- kui vaatemängu, võib “Presidenti” mitmes mõttes neist kolmest kõige õnnestunumaks teatriprojektiks pidada. Kõigepealt, valitud teema ei jäta puudutamata ilmselt ühtegi eestlast.

On 1939. aasta sügis, baaside lepingule allkirjutamise eelõhtul peavad kolm meest, president Konstantin Päts (Tõnu Tepandi), sõjavägede ülemjuhataja Johan Laidoner (Eero Spriit) ja

peaminister Kaarel Eenpalu (Jüri Aarma) otsustama Eesti riigi ja rahva edasise saatuse.

Lavastuse algust ja lõppu raamivad stseenid hilisemast ajast, kus NKVD julgeolekutöötaja Ivašina (Karin Saukas) korraldab kolme vangi, kolme endise riigimehe ülekuulamist.

Hingamisruumi polnud

Lavastuse meeldivaim üllatus oli Tepandi, Spriidi ja Aarma vastastikune lavakeemia ja näitlejapotentsiaal, mis lubab aimata, et nende mäng läheb etenduste käigus aina paremaks ja varjun-dirikkamaks. Tepandi mängib vana, juba haiget ja väsinud Pätsi, kelle inimlik isakuju ja pilk kõnelevad rohkem kui sõnad.

Laidoner ja Eenpalu on “Presidendis” kui koer ja kass, kes teineteist ärritavad. Katrin Saukase ülekuulaja Ivašina tuleb mängu lavastuse kõige inimlikumates ja valusamates stseenides, ta on kolme ülekuulatava vastas kui abstraktse kurjuse kehastus – groteski viidud mutrike võimu masinavärgis.

Ülekuulaja rolli tegi lavastaja Katri Aaslav-Tepandi.

Kahju, et lavastaja polnud kasutanud ei Tepandi ega Aarma muusikaalsust, lindilt tulev Chopin ja ajastuomased meloodiad taandusid viirastuslikena neutraalselt taustale, sekkumata mängu. Ja kuna näidendi tekst on tihe ja informatiivne, näitlejate tegutsemine laval aga minimaalne, muutus rääkivate peade jälgimine kohati väsitavaks ja vastuvõtuvõime katkes siin-seal. ●

Eesti 90

“President 1939”

- Katri Aaslav-Tepandi ja Tõnu Tepandi dokumentaaldraama. Lavastaja Katri Aaslav-Tepandi. Osades Tõnu Tepandi, Eero Spriit, Jüri Aarma, Katrin Saukas
- Esietendus 16. veebruaril Estonia kammersaalis